

NOTRANJEC

Izhaja vsake soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Insérati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{16}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Vabilo na naročbo.

Današnji številki so priložene poštne nakaznice, s katerimi naj blagovolijo naročniki nemudoma uposlati naročnino.

„Notranjec“ stane za celo leto le 4 K ter se vsakemu naročniku posebej dostavlja na dom po pošti.

Somišljeniki, storite strankarsko dolžnost!

Deželnozborske volitve.

Za zadnje dni meseca svečana so razpisane deželnozborske volitve po starem volilnem redu. Vnel se bo ljut boj za prevlado v deželni zbornici.

Položaj v deželi je tak, da bo prišlo le do majhnih prememb v tem zastopu: gotovo je, da klerikalci nič ne pridobe na številu. Naprednjaki bodo najmanj enako močni se vrnili v zbornico, le pri Nemcih pride do važne in dalekosežne premembe. V veleposestvu namreč pride prvič do veljave nemškonacionalna stranka dr. Egerja — znanega advokata postojnskih narodnjakov — in poleg zmernih nemških aristokratov bo začela delovati v zbornici zagrizeno nemška, le za blagor in povzdigo Vsenemčije delavna struja ljubljanskih kazinotov in še v večji meri izigravati Slovence proti Slovencu, kakor je bilo to doslej.

Ta nemška prememba, ki je pripeljala Nemce v Ljubljani, da so volili Kregarja, bo najznačilnejša poteza v novi zbornici, ki bo dala vsemu položaju povsem novo obliko.

V volilno borbo hoče poseči tudi slovenski kmet. Medtem, ko si meščan zna voliti zastopnike po svoji volji, ki ga zastopajo odločno, nima kmet nobenega zastopa v zbornici. Le duhovščina ima močne zagovornike. Mi pa hočemu može, ki svojo politično usodo in vso svojo poslansko delavnost vežejo edino

na zahteve kmetskega stanu. Z vsem in celim srcem morajo biti poslanci naši možje. Ne na migljaj škofov in drugih politikov pokorni sluge, ampak možje, ki jim je edini ukaz korist kmetskega prebivalstva! Zato pa je dolžnost naše „Kmetske stranke“, da z vso močjo poseže v volilni boj!

Domače vesti.

Osebnosti. Gospod dr. Rudolf Andrejka pl. Livnograd in g. Anton Mencinger, c. kr. vladna koncipista sta imenovana komisarjema in ostaneta tudi nadalje pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu. G. Ivan Marko, c. kr. vladni kancelist v Postojni je imenovan okrajnim tajnikom v Kočevju. G. Ivan Gostič, c. kr. davčni asistent v Postojni je imenovan oficijalom in ostane na dosedanjem mestu. Tukajšnjemu evidenčnemu geometru je dodeljen v službovanje absolvirani slušatelj geodetičnega kurza g. Dettoni Anton iz Begunj kot geom. eleve.

Umrli je v Postojni v visoki starosti občepriljubljeni in spoštovani g. Alojzij Dekleva, bivši ravnatelj užitninskih uradov v Ljubljani. Naše iskreno sožalje njegovi rodbini.

Pogreb umrlega gospoda Alojzija Dekleva v Postojni dne 9. t. m. je bil izredno lep. Udeležilo se ga je obilo odličnega občinstva, domače c. kr. uradništvo, gasilno društvo z zastavo itd. Pevsko društvo je pelo pred hišo pokojnikovo in na pokopališču pod vodstvom kapelnika gosp. Kubište jako lepo tri žalostinke.

Odvetniška zbornica kranjska določila je obolemu gospodu dr. Franu Pikl, odvetniku v Postojni, namestnikom gospoda dr. Vladimir Ravniharja, odvetnika v Ljubljani. Natančnejše je razvidno iz današnjega inserata.

Agitacija za „Notranjca“ med našimi somišljeniki je, če se jo primerja s klerikalno agitacijo, prav majhna. Somišljeniki naj bi zbrali fonde, iz katerih bi se plačevalo večje število našega lista, ki bi potem

skupno prihajal v dotični kraj. Pomisliti je treba, da poština požre 2 vin. pri vsaki številki, to je na leto 1 K 4 vin., ne da bi pri tem računali na ekspedicijo, tiskarno, upravne stroške i. t. d. Prav malo pristašev naše stranke se je spomnilo „Notranjca“ s tem, da so uposlali naslove bodočih naročnikov. Tudi naslove rojakov, ki so v tujini ali pa v Trstu, na Reki in v Gorici, bi nam bili dobrodošli.

Klerikalno posojilnico hočejo ustanoviti v Postojni tisti, ki so spravili svojo tiskarno na kant. Ko izvemo kaj več o tem, bomo prihodnjič poročali.

Klerikalna tiskarna v Postojni s katero so duhovniki nameravali Notranjsko in Postojno popolnoma poklerikaliti, je po kratkem obžalovanju vrednem životarjenju — umrla. Tiskarske ostanke ponesrečenega klerikalnega podjetja preneso v Trst. Pri tej priliki se spominjamo, kakšno veselje je vladalo v klerikalnem Izraelu, ko so dobili klerikalci nekdanji Rihard Šeberjevo tiskarno za drag denar v svojo last. Ostudno lažnjivo sta pisala „Domoljub“ in „Slovenec“ o tiskarni Maks Šeberjevi češ, da njegov stroj počiva, da bo njegova tiskarna kmalu poginila itd. Maks Šeberjeva tiskarna je z delom vedno preobložena in vsled tega dobro uspeva — klerikalna pa je šla rakom žvižgat. Božjega blagoslova ni bilo!

Postojnski vodovod je zopet odprt. Voda je po zadnji izjavi strokovnjakov popolnoma zdrava in se jo lahko uživa brez vsake nevarnosti. „Sloven-

čevi“ strokovnjaki bodo seveda pisali v svoji priznani lažnjivosti in škodljivosti drugače.

Zahvala. Gospod Baltazar Macner je izročil podpisanemu vodstvu znesek 22 K 66 vin. kot polovico čistega dohodka pri gledališki predstavi, ki jo je na Silvestrovo priredil tukajšnji dramatični klub v prid revni šolski mladini in deloma v prid skladu za „Sokolski dom“. Gosp. Frančišek Križe, trgovec v Postojni, pa je nabral o priliki godovanja g. Macner Baltazarja znesek 7 K 11 vin. tudi v prid revni šolski mladini. Za obe denarni podpori se podpisano vodstvo imenom revne šolske mladine najtopleje zahvaljuje. Vodstvo petrazredne ljudske šole v Postojni, dne 8. januarja 1908. Ferdinand Juvánek.

Odbor telovadnega društva „Sokol“ v Postojni izreka tem potom slavnemu „Pipčarskemu klubu“ v Postojni najiskrenejšo zahvalo za velikodušno novoletno darilo v znesku 82 K 75 v v prid skladu za „Sokolski dom“. Živeli vrli člani!

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni se najiskreneje zahvaljuje slavnemu „Dramatičnemu klubu“ za izročeno mu svoto 22 K 65 h, kot polovica čistega dohodka veselice Silvestrovega večera v prid skladu za „Sokolski dom“. Vsem cenjenim članom in članicam naša iskrena hvala! Živeli! — Fr. Paternost, starosta. F. Kuttin, hlagajnik za „Sok. dom.“

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: gđc. Mimi Mislej izročila doneske „Pipčarskega kluba“

Listek.

Peš na Vezuv.

Potopisna črtica. — Spisal Fr. Valenčič.

Če se že pišejo potopisne črtice iz Trsta v Miramar, kakor je to storil „blagi“ kolesar Josip Knaflič in poleg tega izdahnili štiri pozdrave od sebe, tedaj mislim, da mi ne bo nihče očital, če podam občinstvu nekaj dogodljajev, ki sem jih doživel na svojem pešpotu preko Rima in Neapelja na vulkan Vezuv.

Ta čas, ko se mi je rodila ta misel, sedel sem v takem dolgočasju, kakor ga poznajo visokošolci, ki prijadrajo z Dunaja na počitnice in ne vedo, kaj bi počeli.

Bilo je 30. avgusta 1906, ko mi je pripovedoval polbrat Ferdinand Kranjec o svojih pešpotih po Lombardiji.

Sedela sva v hotelu pri Tomšiču v Il. Bistrici in premišljevala, kaj bi se dalo zvršiti v teku enega meseca.

Moj brat mi na to pravi: „Veš kaj, pojdiva z Jakina peš v Rim“.

„Ta bo prava“, mu rečem. „Sicer pa, če sva že tako daleč, pojdiva še v Neapelj, no in če sva že tam, idiva na Vezuv“.

Vzela sva zemljevid, premerila s cirkuljem pot, izračunala kilometre, načrtala direktivo, in stvar je bila od obeh enoglasno sprejeta.

Ker je moj brat bolj izvežban v potovanjih, prepustil sem njemu vodstvo.

„Kaj treba seboj vzeti?“ ga vprašam.

„Nahrbtnik, odejo, šivanke in niti, palico, milo, gumbe, perilo, pipo in tobak. Še nekaj“, mi reče. „Podkovane čevlje imaš?“

Temu je lahko odpomoči, sem si mislil. Takoj sem nesel k čevljarju par čevljev, da mi nabije podkove na pete in na vsako podplat petdeset žebeljev.

Ko sem jih dobil nazaj, so bili poldrugo kilo težji. Tako sem imel celo uniformo skupaj.

V pondeljek zjutraj sva se okomotala. Palico v roki, nahrbtnik z vso potrebno vsebino, zanemarjen klobuk, težke podkovane čevlje in polno mošnjo denarja.

Iz Ilirske Bistrice sva šla v Reko z brzovlakom.

Zvečer ob šestih sva bila povabljen na večerjo k stricu, kjer sva oba skupaj pojedla pečenke, salate in rib za sedem ljudi skupaj, dobro vedoč, da bova kaj tacega pogrešala na daljnem potovanju.

Promet med Reko in Jakinom vzdržuje trikrat na teden hrvatsko-ogrsko parobrodno društvo.

Ob polosmih sva šla na „Porto franco“, kjer je že pihal belobarvani parnik William. Ob takih prilikah

kot novoletno darilo v znesku 82 K 75 vin., br. Baltazar Macner kot predsednik dramatičnega kluba izročil polovico čistega dohodka veselice, prirejene na Silvestrov večer v Narodnem hotelu v znesku 22 K 95 vin.; gđč. Ema Burgerjeva nabrala pri domini v kuhinji hotela pri Kroni 1 K 10 vin.; g. Karol Mehora, poštni uradnik v Št. Petru doposlal 4 K 30 vin., ki jih je darovala vesela družba, zbrana o priliki odhodnice gospodov Meden in Šubic. — Vsem cenjenim darovalcem in nabiralcem bodi tu izrečena iskrena hvala! Živeli!

Ljudski knjižnici v Velkempolju se je število knjig do koncem leta 1907 znatno pomnožilo. Upati je, da se tudi v tekočem letu primerno razvije. V minolem letu so se največkrat čitale sledeče knjige: Fr. Malograjski: Z viharja v zavetje; Semen Semenovič: Kapitanova hči; Mihael Čajkovski: Kirdžali; Fran Sturm: Islandski ribič; Zofka Kvedrova: Odsevi; L. N. Tolstoj: Vstajenje; L. N. Tolstoj: Moč teme; Fran Erjavec: Domače in tuje živali I. in II. zv.; Etbin Kristan: Pod spovednim pečatom; Pavlina Pajkova: Slučaji usode; Josipa Jurčiča zbrani spisi III. V. VI. in X. zv.; Tavčarjeve povesti V. zv.; dr. Franceta Prešerna poezije; Poezije S. Gregorčič-a II. in III. zv.; Oton Zupančič: Čaša opojnosti; Tisoč in ena noč in Venec slovanskih povesti I. II. in III. zv. Tudi druge knjige so se tolikokrat čitale, da se je pokazalo že prvo leto, kako potrebna je bila vstanovitev ljudske knjižnice.

Silna burja, ki je pretekli teden med Št. Vidom in Vipavo prevrnila poštni voz, je sedaj ponehala. Vreme imamo sicer mrzlo, a krasno.

Vremensko poročilo za vas Zagorje in okolico za leto 1907. Pri tukajšnji vremenski postaji se je v preteklem letu opazovalo sledeče: 1.) Dežja je padlo skupno **1524 mm** to je za 176 mm več kot predlanskim. Največ padavine smo imeli v mesecu oktobru skupno 513 mm in 21 deževnih dni. 4. oktobra je padlo dežja v 24 urah 113 mm, in dan pozneje 83 mm, kar je povzročilo velike povodnji. Nastala so mnogotera jezera in vsa gornja Pivka je bila videti kakor pravceta Švica. Največ škode je napravilo Baško jezero, ki se je razlilo med vaséma Bač in Knežak. Promet iz Bača je bil zaprt skoraj mesec dni in vsi jesenski poljski pridelki so bili uničeni. Od l. 1885, ni bilo tolikšne povodnji. Najmanj dežja smo imeli meseca marca namreč 14 mm. Tudi mesec julij je bil precej deževen, zakaj bilo je skupno 19 deževnih dni. Jako suha pa sta bila meseca avgust in september vsled česar je nastala silna suša, ki je vzrok pomanjkanju sena. Seveda je poleg suše tudi ogrc (črv) uničil mnogo trave, pa skoraj vso otavo. 2.) 1. januarja je bila naša okolica odeta z 20 cm debelo znežno odejo. Ta je pa do 5. januarja popolnoma izginila. Potem je padlo največ snega 13. februarja namreč 12 cm, ki se je stopil do 17. februarja. Zadnji sneg smo imeli v pretekli spomladi 27. aprila, ki je pa takoj drugi dan izginil. Prvi sneg v tekoči

je človeku prijetno, ko vidi, da se je približal čas, ko začne izvrševati svoj načrt.

Krasna noč! Zvezdnato nebo, tisoče luči nam je dajalo slovo! Morje, ta nikdar rešena uganka: človek ne čuti, da živi; to večno šepetanje valov... ta grozota in krasota ob enem! Tu bi se dalo sanjariti brez konca in kraja. In mesečina se je topila v nešteti valovih, kakor bi nevidna roka zgrnila najdražjo tanjčico na to nedogledno ravan. Nikdar pokojno, nikdar utrujeno podiš z nepremagljivo silo svoje valove od obali do obali, od juga do severa, od vzhoda do zahoda. Dan na dan zahtevaš neštivila žrtev, da jih sprejmeš v svoje hladne valove; dan na dan nosiš na svojem širokem hrbtu srečo in blagostanje, pa tudi smrt in vso pretresujočo grozo. Hinavsko in zvijačno, pa vendar nad vse vablivo in čaropolno....

Tako sem sanjaril in komaj opazil, da se je parnik že premikal in vzel ravno črto proti morski ožini med Istro in otokom Čresom.

Proti večeru veje veter in temperatura je dokaj ohlajena. Zato je zvečer na krovu bolj prijetno nego spodaj kjer je vse zaduhlo od sadja, žita in ladjinega stroja.

Reka polagoma izginja izpred oči. Luči se ti zde, kakor bi jih kdo vgaševal in zopet užigal. Slednjič omaga človeško oko in ne razločuje več gore od morja.

Vse se polagoma pogreza v morje... Če gledaš na desno proti Dalmaciji, ne vidiš drugega nego nebo in zemljo. Na levi zazreš obalo Istre in tik morja Volosko, Opatijo, Lovrano, Iko in otok Čres.

Proti polnoči sem legel med ladjine vrvi k počitku. Bilo je to najbolje zavetje, ker je jel ob ti uri pihati oster veter. Dasi sem zlezal ves pod odejo, bilo mi je vendar vražje mraz in vse spanje ni bilo nič vredno. Zato sem kmalu potem izvlekel iz žepa pipo in si nabasal tobaka, da si skrajšam čas.

Kmalu se je začelo daniti. Še danes sem si ohranil v spominu solnčni vzhod. Menda ni sploh krasnejšega pojava, kakor ta jutranji pozdrav solnca.

Sicer pravijo hribolazci, da je to krasna, skoro neizrazna naravna lepota, če se opazuje solnčni vzhod bodisi vrh Triglava ali kje drugod.

Po mojem mnenju prekaša solnčni vzhod, ki se ga opazuje na morju, vse druge užitke te vrste.

Komaj se opazi, kdaj se začne daniti. Krog in krog je ista svinčenosvetla barva. Toda na vzhodni strani zapazi vajeno oko svetlejšo barvo, in kmalu za tem se pojavijo prvi znaki jutranje zarje.

Najprej svetlo, potem temno-rudeče, polagoma dobi jutranja zarja ognjeno barvo in tihoma se pozlati vse morje.

zimi smo dobili 26. decembra in sicer 2 cm visok sneg, ki je že drugi dan izginil iz naše doline ter ga do konca leta ni nič več padlo. Najhujša vročina je bila 10. avgusta. Ta dan je toplomer kazal v senci ob 2. uri popoldne + 29.5 C; najhujši mraz pa je bil 23. januarja zjutraj ob 7. uri, ko je padlo živo srebro do 17.8° C pod ničlo; sploh so bili dnevi od 22. do 24. januarja najmrzlejši v vsem letu. Tudi meseca februarja 22. in 23. smo imeli — 12° oziroma — 14° C. 4. Prva nevihta je bila 29. aprila, potem skupno še 18 to je za šest več kot prejšnje leto. Največ neviht z močnimi nalivi je bilo v oktobru. 5. Zadnja slana v spomladi je bila 29. marca, prva v jeseni pa 25. septembra: predlansko leto 26. septembra.

Pri opazovalni meri na Pivki v bližini izvirkov se je opazovalo v letu 1907. sledeče: Največ vode se je zaznamovalo dne 5. oktobra namreč 102 cm, sicer pa ni vse leto nikdar prestopila voda metrske višine. Od 5. januarja do 2. oktobra pa v strugi Pivke sploh ni bilo nič vode, vsled česar so prav lahko popravili kmetje seno s travnikov, ki jih navadno preplavlja Pivka.

Nesreča. Na progi pri Sv. Križu je tovorni vlak podrl na progi stoječega železničarja Antona Nabergoja iz Nabrežine in mu zmečkal roko. Revež se je sam peljal v tržaško bolnico.

Ubilo v Ameriki je Jakoba Tomšiča, p. d. Šarnikovega, iz Drskovč. Star je bil 25 let.

Iz Zagorja. Dne 5. t. m. je imelo tukajšnje bralno društvo svoj letošnji redni občni zbor. Udeležilo se ga

je izvanredno veliko udov; z veseljem moramo pa pozdravljati posebno na novo vstople domače fante, katere je želelo društvo že zdavnaj v svoji sredi imeti. Na nje mora društvo v bodočnosti računati, vsaj to je naš naraščaj! Predsednik g. R. Horvat je omenil pri pozdravu 38 letni društveni obstoj, ter posebno pozdravil najstarejšega člana in blagajnika, t. j. g. Al. Domicelja st., ki je celi čas obstanka zvest steber društva. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je društvo v lanskem letu še precej živahno delovalo; posebno je omeniti „bralne krožke“, ki jih je odpravljajal predsednik g. R. Horvat, za kar se mu je izrekla zahvala. Društvo je bilo naročeno na 11 časopisov, razun teh so darovali nekateri gg. člani več časopisov. Sklene se tudi v prihodnje se naročiti na iste liste, kakor letos. Posebno je povdarjati, veliko važnost naše „knjižnice“, ki je postala pred leti „ljudska knjižnica“. Izposodilo se je l. 1907 v celem 570 knjig 330 strankam, proti predlanskim 211 knjig več. To je naravnost velikansko, ako se pomisli, da so v knjižnici le stare knjige (vsega skup 587 knjig) in da novih nič ne dojde. Sklene se, da se priredi več veselice in zabavnih večerov, izključno le v prid knjižnici. Najlepša zahvala se je izrekla knjižničarici gdč. Marici Dovgan, ki svoj posel res z neutrudljivo marljivostjo opravlja. Sklene se, da se vrši prva veselica dne 9. februarja t. l. Volil se je enoglasno stari odbor. Po sklepu se je razvila najživahnejša zabava s plesom. — Prošnja! Prošnja! Kakor je razvideti iz poročila je naše ljudstvo nepopisno vneto za branje. Društvo bi si rado

Kakor bi bil v daljavi grozen požar, tako kipijo valovi v žareči svetlobi in niti opaziti ni moči, kdaj se dvigne ognjena obla iz morja. Čudovito lepi prizori! Solnce je dvakrat in pol večje; njegova barva je kakor žareče železo; v morju se zrcali kakor bi bil na dnu švigajoč ogenj. Človeku se zdi morje s solncem v hudi borbi. Solnce se dviga, morje sili za njim, komaj da ga še dohaja. Vse zaman, samo še en trenotek, zadnji poljub, in že se je odmaknilo solnce od morske ravnine: lepo okopana obla, še vedno žareča, ponosna, neizrazna... Poživljajoče pošilja svoje zlate pramene vsenaokrog. Nikogar ne prezira, vsakega poživljuje, vse ljubi, vse ogreje: deco in starca, siromaka in bogatina, vse vesoljno stvarstvo. — — —

Med tem so se zbrali popotniki na krovu, nemo zroč to krasoto narave.

V daljavi pred nami se je zarisala komaj vidna črta italijanskega obrežja. Ladja je hitela naprej in obal je dobivala vedno bolj določne obrise. Od obali strmo navzgor se je spenjala gora Monte Conero.

Parnik je zatulil z votlim glasom in njegov jek je odmeval od strme obali.

Ob šestih zjutraj sva se izkrcala na obrežje.

V Jakinu smo.

Prva stvar po italijanski šegi je bila ta, da nas je obkrožilo vse polno ljudi. Nekateri iz radovednosti, a drugi vodniki, hoteč nam razkazovati mesto.

„Ne boš, možakar“, sem rekel smeje najbolj vsiljivemu po slovensko. Ta je široko odprl usta in oči, ker ni ničesar razumel in zamrmral: „Maledetti Tedeschi“, in odjadril dalje.

To je bil sicer konflikt brez vsake nevarnosti; a Jakin mi ostane vedno v spominu, ker bi naju tukaj nazaj grede iz Neaplja kmalu ubili radi hrvatskih demonstracij na Reki, kjer so Lahoni odnesli par razbitih nosov. Sicer pa pozneje povem od Jakina marsikaj, kar bi utegnilo koga zanimati.

Jakin je lepo mesto z amfiteatralično lego. Za Benetkami prvo pristanišče na celi vshodni obali Italije. Vendar nisem opazil tiste živahnosti kakor je v Trstu ali Reki.

Prebivalstva šteje preko 60.000 ljudi. Dasiravno je v celi okolici cvetoče poljedelstvo, razvita živinoreja, sadjereja, kakor tudi več panog v industriji (sviloreja, ladjedelnica, papir), vendar izostaja izvoz v veliki meri, medtem ko se vvažajo skoro vsi drugi pridelki iz različnih držav.

(Dalje prih.)

nabavilo novih knjig, a samo tega ne more storiti, ker ni ravno v najboljših gmotnih razmerah. Prosimo torej najudanejšje vse prijatelje našega dobrega ljudstva, ako bi darovali kaj knjig. Gotovo jih je dosti, katerim ležijo knjige v prahu, a tu bi dobro došle. Pošiljatve naj se blagovole nasloviti na odbor društva. A. D.

Iz Zagorja. Dne 6. t. m. je predaval v tukajšnji šoli g. A. Ribnikar o „živinski zavarovalnici“. Ker se je med nami že dolgo časa misel o ustanovitvi tega velevažnega zavoda gojila, zbralo se je prav lepo število gospodarjev, ki so z največjim zanimanjem sledili predavanju. Seveda so vedno pri ustanavljanju takih društev pomisleki, tako tudi v tem slučaju. Posebno se je soglasno sklenilo, da se deluje na to, da se kužnih bolezni, posebno „vranični prisad“ ne izključuje pri odmerjeju odškodnine. Nadalje so se zdeli prispevki v znesku 2 % zavarovalne vrednosti previsoki, vendar mislimo, da se bode v tem oziru domenilo, tako da se bode lahko v prav kratkem času ustanovila „zavarovalnica“, kar bi bilo za naše razmere soseben velike koristi. Mnenja smo, da bi se zavarovalni znesek lahko znižal na 1 %, tako, da bi se dajalo na leto od 200 K vredne živine po 2 K, kar bi bilo nizko in mislimo, da bi se tudi shajalo; sploh pa v slučaju primanjkljaja sorazmerno člani primanjkujoči znesek doplačajo. Glede „vraničnega prisada“ se je vnela precej živa debata. Pozno v mraku so se poslušalci razšli, potem ko ze je izrekla g. Ribnikarju zahvala. Trdno upamo, imeti kmalu „zavarovalnico za gorenjo Pivko“!

S Planine na Vipavskem. Dne 16. januarja 1908. ustanovilo se bode tukaj javno bralno in izobraževalno društvo, katero se bode imenovalo Ojstri-vrh s sedežem na Planini. Vsi vže dosedaj podpisani udje, in eni, ki želijo k temu društvu pristopiti, povabijo se za omenjeni dan ob 3. uri popoldne v gostilno Ivana Kobala na Planini hišna številka 103. Želja je da bi se več družih, zlasti pa nekateri iz med gg. učiteljev i več onih, ki so za napredek vneti, se tega sestanka udeležilo, da se pomen društva s primernimi govori udeležencem razlože.

Vipavske narodne čitalnice občni zbor se vrši 18. t. m. ob 8. uri zvečer v čitalniških prostorih z običajnim dnevnim redom. — Člani, vdeležite se zborovanja v polnem številu!

Prvi vinorejski zadrugi priporočamo, da svojim članom natančno do vinarja plačuje vino po dogovorjeni ceni, da ne bo pri njej nikoli slišati takih pritožb, kakor se jih sliši glede nekega sličnega društva, ki plačuje svojim članom grozdje, a ne po dogovorjeni ceni! Kdor hoče kmetu res koristiti, ne sme istega odirati! To naj si zapomnijo vsi interesirani in neinteresirani krogi, ki tako početje zagovarjajo. Naš namen nikakor ni s to notico tistemu društvu škodovati na ugledu. Vspeva in procvita naj, a ne na škodo ljudskih žuljev!

Somišljenike kmetske stranke opozarjamo na inserat „Prve vipavske vinorejske zadruge v Vipavi“

in prosimo, da vsi oni, ki kupujejo vipavska vina, ista naročajo izključno le pri omenjeni zadrugi, katero so ustanovili pristaši kmetske stranke. — Učimo se od nasprotnikov in držimo se vedno načela: Svoji k svojim!

Kam je izginil denar? Pred letom so name-ravali ustanoviti na Gočah samostojno faro. V ta namen se je trudilo tedanje županstvo nabrati potom prostovoljnih doneskov potrebno vsoto denarja, kojega obresti bi znašale letnih 1200 K in bi se z istimi plačevalo vsakokratnega župnika. Večina goških posestnikov je bila s tem zadovoljna, a temu so se upirali Ložani, ki spadajo tudi pod goško kuracijo. — Kljub temu izplačalo je že več posestnikov obljubljeno vsoto za omenjeni namen; drugi, pametnejši, so samo obljubili, a še ne izplačali. — Na Gočah je še vedno kuracija in ne fara. in je menda tudi ne bo, zakaj zapričeta akcija je popolnoma potihnila. Pošten človek bi mislil, da se bo sedaj že vplačani denar zopet razdelil onim revnim in zadolženim posestnikom, ki so ga z najboljim namenom, ustanoviti faro, že vplačali, a kolikor je posneti iz besedi kurata Lavriča, je založeni denar izginil za vedno. — Imenovani gospod se je namreč izrazil, da bi bilo najbolje, ako bi sedaj oni, ki še niso nič plačali, povrnili razmerno nekaj stroškov tistim, ki so denar v omenjeni namen že naložili, da ne bodo samo nekateri preveč trpeli. — Mi pa pravimo, da bo najbolje, ako se fara nikakor ne more ustanoviti, da se že vplačani denar z narastlimi obrestmi zopet ves vrne plačnikom, da sploh ne bo nihče trpel. — Vsekakor smo pa zelo radovedni, kam je ta denar izginil?! Menda ga vendar niso požrli škofovi zavodi?

Par čevljev mi kupite, pravi goški kurat Ložanom, ako hočete, da bodem hodil v Lože poučevat verouk, kajti vaše steze in pota so ob deževnem vremenu že tako grozne, da bodem enkrat v blatu obtičal. Čudno! Sedaj, ko mora „gospod“ hoditi v Lože, so pota kar naenkrat tako slaba, ko se je šlo pa za šolo v Ložah, je pa ravno isti gospod hotel vse c. kr. šolske oblasti prepričati, da so ista pota najbolja. — Gospodje govorijo pač kakor jim kaže, če se pri tem malo „vrežejo“, nič ne de.

Na Silvestrov večer priredila je vipavska narodna čitalnica svojim članom prav krasno zabavo. Ta večer je prvič nastopil, v splošno zadovoljnost navzočih, čitalniški orkester. — Vstopnine ni bilo, a „muzikontarja s škrinjico“ sta nabrala nekaj kronic za Cirila in Metoda. — Živela!

Iz Orehka. Na novega leta dan priredilo je tukaj šolsko vodstvo v šolskih prostorih božičnico šolski mladini. Pesem „Naša zvezda“ je izborna pel orehovski mešani zbor. Kako naj se dela za medsebojno spoštovanje šole in doma, predaval je šolski vodja g. M. Mežan. Deklamacije šolskih otrok in petje je napravilo na ljudstvo velik vtis. „Božično drevo“ je jako izborna deklamirala deklica K. Försterjeve „Naše gore“ je krasno pel mešani zbor. Končno je bila razdelitev daril božičnega drevesa šolski mladini. Pri božničnici je bila velika

vdeležba roditeljev in prijateljev šole. Tudi vrli Matenjci niso izostali. Šolskemu voditelju bodi izrečena zahvala za njegov trud, ki je tako izborno vse moči izvežbal.

Podžupanstvo oziroma gospodarski odsek vasi Unec naznanja, da bode dne 7. t. m. v petek na sv. Antona dan na komaj 25 minut od železniške postaje Rakek oddaljenem Uncu živinski (goveji,) semenj, ter opozarja oziroma najuljudnejši vabi prodajalce živine, kakor tudi gospode živinske trgovce in kupce k mnogobrojni vdeležbi. Prihodnji živinski semenj bode pa prvi pondeljek meseca sušca, to je 2. marca t. l.

Veliki planinski ples v Trstu. Z veseljem se je pozdravila prireditev planinskega plesa, ki se bode vršil letos dne 1. februarja 1908 v Trstu. Da bode pa isti gotovo enak svojim prednikom v Ljubljani, kjer letos odpade, to nam pričajo mnogobrojne priprave, katere izvršuje trž. podr. S. P. O. v raznih odsekih in pripravljenih odborih. Ta večer bode tržaški „Narodni dom“ spremenjen v krasen planinski svet. Velika gledališka dvorana bode predstavljala divno planinsko pokrajino, a velika Sokolova dvorana pa bode tvorila bajen podzemeljski dom nebrojni kapniki in domom Krašunov. Postavljene bodo tudi razne kočice, kjer bodo postregle narodne dame izbornim okrepčilom. Sodelovali bodete dve vojaški godbi, a razun tega bode nudil ta večer še nebroj zanimivosti plesalcem kakor tudi neplesalcem, katere bode združilo v nekaljeno zabavo ono veselje, ki je doma le na planinah. Upamo, da se bode tudi naša Notranjska častno odzvala in da bodemo pohiteli dne 1. februarja 1908 v mnogobrojnemu številu: na veliki planinski ples v Trst.

Od Pivke. Pripoveduje se, da je gosp. Železni, kurat v Trnji svojim ovčicam na leci strogo zaukazal, da morajo le „Slovenca“ in „Domoljuba“ brati. Kdor bi se predrznil kak drugi list čitati „Slov. Narod“ ali „Notranjca“ ne bo dobil pri spovedi odveze. Vsled tega se menda že išče človek, ki bi nosil v košu „Slovenca“ in „Domoljuba“ iz Št. Petra v Trnje. — Blagor Trnjanom.

Iz Št. Petra. Zapustil nas je g. Meden, poštni uradnik ter odšel v Ljubljano. Gospod Meden je bil jeklenega značaja in naroden ter stal vedno v vrstah naprednjakov. Obžalujemo njegov odhod.

Iz Št. Petra na Krasu. Govori se tukaj, da gosp. Abram, kurat v Št. Petru pride rad v hišo, kjer se prašič zakolje, ocvirke pokušat. Želeti bi bilo, da mu Šentpeterčanji saj toliko izboljšajo njegovo plačilo, da bi ne nadlegoval ljudi, in tudi taki obiski njegovemu stanu niso primerni.

Glede ugodnejše zveze z Ljubljano čujemo iz krogov, ki se smatrajo za dobro poučene v tej zadevi, da je naša akcija imela v toliko uspeha, da bo začel lokalni vlak Ljubljana-Maribor voziti že iz Trsta oziroma do Trsta. Glede zveze Št. Peter-Reka, ki smo jo zahtevali, pa čujemo, da se južna železnica brani jo oživitviti. Za izgovor ji služi, da se temu protivijo Ogr.

Prosveta.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je poslal g. I. Perdan v Ljubljani prispevek od družbinih vžigalic za četrto četrtletje 1907 znesek 1.500 K.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je oddal g. Maks Zaloker v Ljubljani prispevek od družbinih drož 30 K in za narodni kolek 20 K, skupaj tedaj 50 K.

Narodno gospodarstvo.

Gospod mlekarški nadzornik Legvart je dobil od g. Jožefa Jenkota, ki se neustrašeno bori za kmetске koristi, v „Gorenjcu“ strahovito lekcijo. Ni mu le dokazal, da je ves „Koledar za kmetovalce“ silno pomanjkljiv in po „virih“ sestavljen, tudi mu je dokazal, da je statistika mlekarških zadrug povsem napačna. O pomanjkljivostih Koledarja bomo še prisiljeni govoriti, kar smatramo za svojo dolžnost, da kmeta opozorimo, naj se ne ravna po vseh nasvetih tega Koledarja, ker je v njem toliko napak in strokovnih nesmislov, da bi znal kdo dobro si opeči prste, če bi g. Legvartu verjel. N. pr. 5 do 9 jaje naj se mladim kokošim na uro položi za krmo, to svetuje ta mož povsem resno. Golobi, da valijo 6 do 10 jaje i. t. d., take in enake „nauke“ bo treba še osvetliti. Dr. Šušteršiču, ki mu Legvart zdaj hodi čevlje zavezovat, in klerikalni „Zadružni zvezi“ je na najnovejšem klerikalcu Legvartu le čestitati!

Teleta, ki niso krepko razvita, naj se nikdar ne obdrže za rejo, ker se to ne isplača. Prve tedne naj tele dobi vse mleko svoje matere, ker se ta krepka hrana ne da nadomestiti z nobeno drugo tako lahko prebavljivo hrano. Šele čez štiri tedne začnemo dajati drugo lahko prebavljivo hrano, pri tem ne smemo pozabiti, da se sme z mlekom le polagoma pojenjati, to je od tedna do tedna. Če mleka primanjkuje za domačo uporabo, ali če ga lahko prodamo, dajemo teletu proti koncu posnetega mleka. Od izkušenih živinorejcev se priporoča, mlado žival v prvem letu krmiti s krepko krmo, ki kaj izda; še le pozneje se polaga slabša hrana.

Pitanje rac ne da mnogo dela, ker so sila požrešna. Gosi se pitajo vsaka posamezno, pri racah je pa bolje, da jih pitamo po več skupaj, ker v družbi rajše jedo. Hlev kamor jih zapremo, mora biti suh in znažen, če so race na mokrih tleh, se zvedel le počasi, v zaduhlih in umazanih hlevih meso dobi slab okus. Primerna hrana je debelo zmleta ajda, koruza, ječmen in oves, ki se zmeša s kuhanim krompirjem in posnetim mlekom. Zvečer dajemo zrna. Imeti morajo vedno zveže vode, nekoliko zelenjave jim tudi lahko damo. Dopitane so v 12—14 dnevih.

Po svetu.

Proti izselitvi v Kanado. Vlada v Kanadi je obvestila svoje zastopnike v Evropi telegrafično najsvari za to zimo pred izseljevanjem v Kanado.

3 milijoni škode vsled požara. V Vilsonu v Nemčiji je pogorela tovarna za usnje lastnikoma Falku in Šitu. Škoda znaša 3 milijone mark. 13 zavarovalnih družb je udeleženih, 250 delavcev je brez kruha.

Roparski napad na železniški progi. Na Kurski železnici v Rusiji je 60 mož broječa roparska četa povzročila, da je skočil vlak s tira. Dve lokomotivi sta pri tem zdrknili navzdol po klancu, poštni voz, dva voza za prtljago in voz v katerem se je vozila straža, so bili zdrobljeni. Roparji so streljali na vlak in vrgli 10 bomb, od katerih je pet eksplodiralo. Uslužbenci vlaka so pregnali roparje. Pet potnikov je ranjenih, 4 roparji so mrtvi.

Za kratek čas.

Kaltenegger, c. kr. vladni svetnik v Ljubljani je bil nekoč kot vladni zastopnik na komisiji za licencovanje. Prav „strokovnjaško“ potrka nekega kmeta na ramo in pravi: „Ta bik je pa lepši kot oni tam-le“. Kmetič pa se učenemu vladnemu zastopniku odreže in ga pouči: „Saj to ni bik, ampak — krava.“

Loterijske številke.

Trst, 4. januarja	44	11	38	70	74
Praga, 8. januarja	37	67	60	13	32

Helena Dekleva roj. Leban naznanja v svojem in v imenu svojih otrok, prežalostno vest o smrti svojega soproga, oziroma očeta in starega očeta, pospoda

Alojzija Dekleva,

kateri je danes ob 7. uri zjutraj previden z svetotajstvi v 82. letu svoje starosti mirno v Gospodu preminul.

Pogreb nepozabnega rajncega bode v četrtek 9. t. m. ob 4. uri popoldan.

Postojna, dne 8. januarja 1908.

Zahvala.

Za dokaze prijaznega sočutja med boleznijo in ob smrti našega dragega soproga, oziroma očeta, starega očeta itd., gospoda

Alojzija Dekleva

kakor tudi za tako mnogoštevilno in časteče spremstvo na pokopališče izrekam v lastnem imenu in v imenu sorodnikov vsem najtoplejše zahvalo. Osobito se pa zahvaljujem tudi še čislalnemu društvu gasilcev za korporativno spremstvo in čislalnemu pevskemu društvu »Postojna« za krasno in gniljivo petje.

V Postojni, dne 9. januarja 1908.

Helena Dekleva roj. Leban.

Kašelj!

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**

Zavoj 20 in 40 vin.

Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus**, lekarnar v **Vipavi**.

5245 notarsko poverjenih spraveval dokazuje, kako zdravilne so

Kaiser-jeve

prsne karamele s 3 smrekami

Prodajam iz proste roke

krasen jelkov gozd,

oddaljen pol ure od železniške postaje.

Nahaja se v njem približno 3300 dreves, debelost in dolgost različna. Cena po dogovoru.

Kupci naj se pismeno ali ustmeno najdalje do konca januarja zglase pri lastniku

Fran Krainer, trg. in posestnik v Postojni.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da bode gospoda **dr. Frana Pikl**, odvetnika v Postojni, za časa njegove bolezni nadomestoval gospod **dr. Vladimir Ravnihar**, odvetnik v Ljubljani, ki bo v ta namen prihajal v Postojno **vsak torek** in uradoval **dopoludne** v dosedanji odvetniški pisarni. Ta dan reševale se bodo vse važnejše zadeve, medtem ko se navadne tožbe, pogodbe i. t. d. kakor dosedaj tako tudi v bodoče napravljajo **vsak dan** (izvzemši nedelje in praznike) ob navadnih uradnih urah.

Postojna, 7. prosinca 1908.

Odvetniška pisarna dr. Frana Pikl.

„Trgovsko-obrtna zadruga v Ljubljani“ registrirana zadruga z omejenim jamstvom

naznanja, da je pričela poslovati dne 2. januarija 1908.

Zadružni prostori: Sodnijske ulice št. 3, v hiši dr. Pirca.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga **po 4 1/2 %**; rentni davek plača zadruga sama.

Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico.

Daje posojila: proti menici oziroma zadolžnici na odplačila, na vrednostne papirje, na zadružne deleže, na blago, na knjižne terjatve, na hipoteke.

Eskoptira trgovske menice.

Preskrbuje vnovčenje menic, nakaznic dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča.

Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobijo bodisi ustmeno ali pismeno v zadružni pisarni.

Uradne ure vsak dan dopoldan od 9. do 12. ure, popoldan od 3. do 5. ure.

Prva

vipavska vinorejska zadruga

ima v zalogi

več sto hektolitrov **izvrstnega vipavskega vina** ter ga oddaja v vsaki množini od 56 litrov naprej. Cene so zmerne, postrežba točna. Ako bi ne imela slučajno kakih desertnih vin na razpolago, preskrbi jih v slučaju naročbe komisijonelno pri svojih članih po lastni ceni.

o o o

Za pristnost vin jamči načelstvo.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Pozor!!

Pozor!!

Trgovina s travnimi semeni

Franc Kastelic

v Kandiji pri Rudolfovem.

Uljudno naznanjam, da sem **otvoril popolno urejeno trgovino s travnimi in deteljnimi semeni**,

ki stoji pod strokovnim nadzorstvom **g. V. Rohrmanna**, načelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem točno izvrševati, in ostajam

z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

o o o

Obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 % in amortizaciji najmanj 1 %, na osobni kredit po 6 %.

o o o

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.